

Stalingradda muharebe büyük bir şiddetle başladı

Kızıl İlkteşrin fabrikası civarındaki binalar taş ve demir yığını halinde

Sanlı ve Umum Negriyat Müdurlüğü
hakki tarih us
Hastalığı yer:
FAKİT MATBAASI
Ankara caddesi VAKİT Vardı

23

İLKTEŞRİN 1942
CUMA

Numara: 1127 Sene: 4
Tel: 33472 Posta kutusu: 214

Bu Akşam

Hes'in muhakemesi
Meselesi

YAZAR: SADRI ERTEM

HES'in harp mücrimi olarak der. hal muhakemesi için Sovyet Rusya'da doğan cereyan Sovyet Rusya ile mütefikler arasındaki muna. sebeplerin sualü cereyanlarını birden, hıre ortaya çıkarılmış gibidir. Hes'in muhakemesi için Sovyet Rusyanın resmi dii olan Pravda'nın talebi çok ertti. tunc Taymis cevap vermek. Taymis hâdiseyi sebepleriyle mütalea ederek bir hal çaresi ara. maktadır.

Taymis'in görüşüne göre Sovyet Rusyanın gösterdiği asahiyyet iki se. beple izah olunmaktadır:

1 — Harp mücrimleri hakkında verdiği kararın Sovyet Rusya ile bir anlaşma yapılmadan ilanı.

2 — İkinci cephe hakkında müte. fiklerin ağır davranması ve hatıa bu teklik. yanışmamış olmasıdır.

Taymis, bu meselelerde Moskova. kadar Londrada da anlayışsızlık gös. terildiğini, bunların telâfisi mümkün olduğunu söyledikten sonra asıl dava. yı, yani mütefiklerin düşmanı yen. mek için sıkı bir işbirliği yapılabileceğini ileri sürmektedir. Bize kalırsa ne Hes meselesi, ne de ikinci cephe me. selesi bir sebep değil, bir neticedir. Azı sebep Taymis Londra ofisundan bakarak müphem bir şekilde temas etmiştir. Müphem diyoruz. çünkü Londra ile Moskova arasında bütün meselelerde sıkı bir işbirliği yapma. nın formülü ortaya atılmadıkça yani iki taraf bütün tezlerini karşı karşı ya koyarak bunlar arasında bir mu. kayese yapılmadıkça ve fedakarlık e. sebilecekleri noktaları sarahatle tes. bit etmedikçe Taymis'in tahakkukunu istediği noktaya varılmayacaktır.

Moskova ile Londra arasında. daki anlaşmazlıkların, süphelerin tureddatlerin sebebi iki rejim arasın. daki mantık, hayati idrak farkıdır.

Sovyet Rusyanın kendisi için kabul ettiği ideoloji, doktrin kendisi gibi düşünen, kâinatı idrak etmeyen rejimlerden süphe esasına dayanır. "Lenin" in iç ve dış politikası koy. duğu prensip daima sınırlı, ideoloji. doktrin haricinde kalanlara karşı şü. phe ile kendini karakterlendirmiştir.

İttihâden daha önce başlayan bu psikoloji bugün de hâlâ iç ve dış mü. nasebetlerde hakim bulunmaktadır. Bu zihniyyetin misallerini harpten ön. erki senelerde Moskova'da cereyan e. den büyük muhakemelerde bol bol görmek mümkündür.

Dış politikada da aynı süphenin hakim olduğunu İngiliz - Rus ittif. âinden önce sulh devrinde Milleller Cemiyeti cemaasına karşı alınan ta. virda, ve harp başladıkdan sonra Sov. yet - Alman saldırmazlık paktının hüküm sürdüğü zamanda görülmüş. tür.

Sovyet - Alman harbi başlayınca. yada karşıtlik münasebet şüphe ve itimatlısızlık esasına dayanmıştır. Po. lonya harbi bitip de garp cephesinde sütkânen hüküm sürdüğü devirlerde Almanya ile Sovyet Rusya arasındaki münasebet te büyük süphenin seması mütalea edilebilir.

Almanya Sovyet Rusyanın İngiliz. re ile el altından müzakereye oldu. rken saayorduk. Sovyet Rusyada söy. le bir kanepet hükûmî süryordu:

— Garp cephesinde harp olan. yor. Şu halde İngilizler ile Almanya müzakere ediyorlar. O tarihlerde Rus

Stokholm, 23 (A.A.) — Stalingrad kesiminde dün hava şartlarının pek fena olmasına rağmen uzun bir top. çu hazırlıktan sonra muharebe bu. yük bir şiddetle yeniden başlamıştır. Görünüşe göre başlıca harekât saha. sı Stalingradın şimalinde bulunan Sparakova mahallesidir. Bu kesim. de Volganın her iki sahilini kontrol. leri altında bulunduran Sovyetler son 48 saat içinde kitaların geniş ölçüde takviye etmeğe muvaffak olmuşlar. dır. Alman ağır topçusunun ve pike bomba tayyarelerinin mütemadi bom. bard manına rağmen "Kızıl İlkteşrin" fabrikasının içinde Sovyetler inatla mukavemet etmektedirler. Bu çevre. deki binaları büyük bir kısmı bir taş. bir demir yığını haline gelmiştir.

Stalingradın şimal ve etmalı gar. bisinde Sovyet baskısı şiddetini art. tırmaktadır. Sovyet başkumandanı. günün Stalingradı kurjarmak için Don kavsinin şimalinde ve bu nehir bo. yunda muharebe sahasını genişletme. ğe çalışacağı anlaşılmaktadır. 21 ilk. teşrin gecesi Sovyet kıraatının Sta. lingradın takriben 200 kilometre ş. malî garbisinde Don nehri'nin geçmeğe yeniden teşebbüs ettikleri öğrenilmiş. tir. Bu hususta tafsilât alamamış is. de bu teşebbüsün kısmen muvaf. fak olduğu söylenmektedir.

Kafkas kesiminde vaziyette bir de. ğişiklik yoktur. Fihakkıka müsait ol. mıyan hava şartları iki muhasım ta. rafın geniş ölçüde harekât yapma. larına imkân vermemektedir. Son günlerde buraya çok kar yağmıştır. Meselâ Tuapse kesiminde karın yük. sekliği bazı yerlerde 3 metreyi bul. muştur.

Moskova, 23 (Radyo) — Dün gece yarısı negredilen resmi Rus tebliği: 22 ilkteşrin günü kuvvetlerimiz Stalingrad ve Mozdok mntakaların. da düşmanla çarpışmışlardır. Diğer cepheelerde değişiklik yoktur.

Tebliğe yapılan ilâvede de şöyle deniliyor:

21 ilkteşrinde tayyarelerimiz, muh. tehi kesimlerde 20 kamyon ve oto. mobil yakıt maddesiyle dolu 3 sar. nıç otomobil tahrip ettiler, 5 batır. yayı susturdular, bir cephaneye depo. sunu havaya uçurdular. bir katırı

rafın geniş ölçüde harekât yapma. larına imkân vermemektedir. Son günlerde buraya çok kar yağmıştır. Meselâ Tuapse kesiminde karın yük. sekliği bazı yerlerde 3 metreyi bul. muştur.

Moskova, 23 (Radyo) — Dün gece yarısı negredilen resmi Rus tebliği: 22 ilkteşrin günü kuvvetlerimiz Stalingrad ve Mozdok mntakaların. da düşmanla çarpışmışlardır. Diğer cepheelerde değişiklik yoktur.

Sovyetler baskıyı şiddetlendirdiler

Moskova, 23 (Radyo) — Dün gece yarısı negredilen resmi Rus tebliği: 22 ilkteşrin günü kuvvetlerimiz Stalingrad ve Mozdok mntakaların. da düşmanla çarpışmışlardır. Diğer cepheelerde değişiklik yoktur.

Tebliğe yapılan ilâvede de şöyle deniliyor:

21 ilkteşrinde tayyarelerimiz, muh. tehi kesimlerde 20 kamyon ve oto. mobil yakıt maddesiyle dolu 3 sar. nıç otomobil tahrip ettiler, 5 batır. yayı susturdular, bir cephaneye depo. sunu havaya uçurdular. bir katırı

rafın geniş ölçüde harekât yapma. larına imkân vermemektedir. Son günlerde buraya çok kar yağmıştır. Meselâ Tuapse kesiminde karın yük. sekliği bazı yerlerde 3 metreyi bul. muştur.

Moskova, 23 (Radyo) — Dün gece yarısı negredilen resmi Rus tebliği: 22 ilkteşrin günü kuvvetlerimiz Stalingrad ve Mozdok mntakaların. da düşmanla çarpışmışlardır. Diğer cepheelerde değişiklik yoktur.

Tebliğe yapılan ilâvede de şöyle deniliyor:

21 ilkteşrinde tayyarelerimiz, muh. tehi kesimlerde 20 kamyon ve oto. mobil yakıt maddesiyle dolu 3 sar. nıç otomobil tahrip ettiler, 5 batır. yayı susturdular, bir cephaneye depo. sunu havaya uçurdular. bir katırı

rafın geniş ölçüde harekât yapma. larına imkân vermemektedir. Son günlerde buraya çok kar yağmıştır. Meselâ Tuapse kesiminde karın yük. sekliği bazı yerlerde 3 metreyi bul. muştur.

hurdahaş ettiler, bir bölüğe yakın düşman kuvvetini yok ettiler.

Stalingradda kuvvetlerimiz düşma. nın piyade ve tanklarla yaptığı hü. cumları püskürttüler. Düşman fab. rikalardan birinin mntakasında mev. zilerine hücum etti. Def'atle gö. şüs göğüse ve süngü ile vukubulan boğuşmalarda düşmanın 12 tankını tahrip ve bir tabura yakın piyadesi. ni imha ettik.

Stalingradın cenubunda bir ön bir. ligimiz bir bölükten fazla düşman pi. yadesini yok etti. 5 top 20 siper havanını, 2 malmeme deposunu tahrip etti.

Mozdok mntakasmda kitalarımı. müdafa muharebeleri yaptılar. 60 tanktan yardım gören bir düşman alayı mevzilerimize hücum etti. Bir günde 7 tank, 8 top tahrip ve bir ta. bura yakm düşman piyadesi yok et. tik. Yalnız bir kesimde düşman mü. dfaamızın ön hatlarına sokulabildi. Bu düşman grubunun imhası için mu. harebeler devam ediyor.

Novorosijsk'in cenup doğusunda düş. man hücumlarını püskürttük. Bir te. peyi ıssal için yapılan muharebede düşman 150 asker zayıt vererek ric. ate ıcar edildi.

Moskova, 23 (A.A.) — Moskova radyosu, Baltıktaki Sovyet deniz - bomba tayyarelerinin bir A'man muhribini ve karakol gemisini ha. sara uğrattıklarını bildirmektedir.

Yaya taarruz etmişlerdir. Bu akın. şimali İtalyada Torino, Milano ve Ce. novadaki hedeflere ulaşmak için Alp dağları üstünden 2400 kilometrelik bir mesafe aşmak demektir.

Londra, 23 (A.A.) — Hava Neza. retinin tebliği:

Dün gece bomba tayyarelerinden mürekkep mühim bir teşkilim Ceno. va limanına ve deniz üssüne taarruz etmiştir. Hava, hedef üzerinde, iyi loj ve berrak bir ay ışığında hedef. lere bir çok ağır bombalar atılmıştır. Pek büyük yangınlar görülmüştür. Taarruz eden hepsi dönmemiştir.

Londra, 23 (A.A.) — Resmî: İngi. liz hava kuvvetleri dün gece Ceno. vayı ağır surette bombardıman et. miştir.

Mütekait, Eytam, Eramil ve su. day ailelerinin ekmek kartları VİLÂYETİN TEBLİĞİ

İSTANBUL VİLÂYETİNDEN TEBLİĞ OLUNMUŞTUR:

1 — Mütekait, eytam, eramil ve subay aileleriyle haricte bulunan ve İstanbulda ikamet eden subay ve memur ailelerine ait ekmek karne. leri kaza kaymakamlıklarına gönderilmiştir. 24/10/42 cumartesi günü saat 9 dan itibaren ay sonuna kadar tevziye başlanacaktır.

Alâkadarlar: evvelce ilân edildiği veçhile tasdik edilmiş beyanname. leri ve bu beyannamelerde yazılı olanların nüfus cüzdanlarıyla ikamet. gâhlarını bulundukları işe bürolarına müracaatla karnelerini alabile. cektirler.

2 — İstanbul belediyesi İktisat Müdürlüğünden verileceği evvelce ilân olunan merkez daire ve müesseselerine ait ekmek karneleri de 26/10/42 pazartesi günü tevzi olunacaktır.

Bu daire ve müesseseler topladıkları beyannamelere nazaran a. b. c. kartı sahipleri göre bir cevvel tanzım edecektir: bu cevvel bir tezkereye rapten tesellime memur edecekleri mütemetleriyle İstanbul belediyesinde Zabıt ve Mameuat Müdürlüğüne müracaat edecekler ve karnelerini ala. caktardır.

Kanadada Alman esir kamplarında bir çarpışma

Alman esirleri, zincir vurmak isteyen Kanadalılara hücum etti

Ottava, 23 (A.A.) — Kanada millî müdafa nazırı M. Ralston, Alman esir kamplarında bazı esirlere kelep. çe geçirileceğini söylemiştir. Alman. lar mukavemete teşebbüs etmişler ve muhafızlarla esirler arasında birkaç kişi yaralanmıştır. Bu vak'a 10 ilkteşrinde olmuştur. Yaralılar ağır olma. dığı gibi ölen de yoktur.

Almanlar İngiliz esirlerini zincire vurdıkları için misilleme olarak Al. man esirleri de zincire vuulmuşlar. dır.

Kanada,Almanya tavafsız memle. ketler delâletıyla 10 ilkteşrinde 12 saat zarfında İngiliz esirlerinin zincir. lerini çıkarmadığı takdirde Alman e. sirlerinin zincire vurulacaklarını bil. dirmiştir.

Bazı Alman esirleri iki gün açlık grevi yapmak teşebbüsünde bulun. muşlarsa da yakındaki askeri kamp muhafızlarının takviyesinden sonra

Yarın Gazetemiz 4 sayfa

Günün Manası Otomobil lâstikleri

Yazar: BİR MUHARRİR

HANGİ şoförle konuşsanız, size, yüreğinden kopan iniltiyle şunları söyler:

— Lâstik vermiyorlar, beyim. Çok sıkıydıyız, Birçok arkadaşlar ara. balarım garaja çektiler. Bugün ya. rın bizim de yapacağımız budur. İstan. bulda taksiler gitçikçe azalıyor.

— Lâstik var da mı vermiyorlar?

— Depolar tıklım tıklım lâstik do. lu. Hepsini çürüyor. Lâstik sahipleri Ankara'ya mekik dokuyorlar. Fakat nedense lâstik satışına müsaade e. dilmiyor.

Bu sözler duyup da hayretler için. de kalmamak mümkün mü? Halk taksisizlikten, taksiler lâstiksizlikten bunaldıktan neden lâstikler depolarda çürütülüyor? İşte bir sual ki uzun zamandanberi kime sorduksa hiçbirin. den cevabın alamadık.

Lâstik tevziyatı yapılmadığı için bir çok taksiler işlemiyor, birçok hatlar. da otobüsler işlemiyor; karaborsadan lâstik tedariki yedi, sekiz yüz liraya mal olduğu için bu parayı verebilen şoförler de bunun acısını müşteriden çıkarmak istiyorlar. Böylece zaten

son haddine varan nakil vasıtası bu. ranı şiddetlendirilmiş oluyor.

Fakat bu sabahki gazetelerden bi. ri nihayet lâstik tevziyatına başlana. cıgını haber veriyordu: Ankara'da bulunan İstanbul valisi Doktor Lütfi Kırdar, Ticaret Vekâletiyile temas e. derek, vilâyet eliyle lâstik tevziyatı. nın yapılmasını müsaadesini koparabil. miş ve İstanbulda telefonla hemen e. mir vermiş.

Bu, İstanbul için bir müjdedir. Hu. susiyle lâstik tevziyatının bu sefer yal. nız taksilere inhisar edeceği de ha. ber veriliyor. Fakat İstanbul vilâ. yetinin son derece dikkat etmesi lâ. zim gelen bir noktayı hatırlatmak istiyoruz: İstanbulda, taksisi şeklinde bir sürü hususi araba vardır. Bütün kararlara rağmen bu taksiler dolandır. ılığının önüne geçilebilmiş değildir. Şimdi bu lâstik tevziyatında bir sürü açık gözler, kodamanlar, dişiller ön safa geçip mal koparmağa çalışacak. lardır. Bunlara zırmak vermemelidir. Kabilse bunların sahte taksilerindeki Mehtkileri söküp hakiki ve namuslu şoförlere dağıtmak daha isabetli bir iş olur!

Amerika ordusu Çat gölü üzerinden Rommel ordusuna taarruz edecek

Ortaşark Amerikan umumi kar. gargâhı, 23 (A.A.) — Resmî teb. lig:

Ortaşark Amerikan ordusu ha. va kuvvetlerine mensup bomba ve av uçakları dün göl harp gevresin. de tekrar faaliyetlerine devam et. mişlerdir. İngilizler hava kuvvet. leriy'e birlikte hareket yapan or. ta yükseklikte Amerikan bomba ve av uçakları, düşman cadırları. nın bulunduğu bölgede ihraç nok. talarını bomba'amlırlardır. Bomba. lar, düşman cadırları ve çıkış mev. kileri arasında patlamış ve yan. gınlar çıkarılmıştır. Bomba uçak. larına refakat etmekte olan av uçakları 3 düşman uçağını tahrip etmişlerdir.

ölüme mahkûm edilen komünist talebeler

Londra, 23 (A.A.) — Almanlar ta. rafından kontrol edilen Sofya radyo. su, komünistlik ve fesatçılık suçıyla 22 talebenin dükkü perşembe günü Sofya askeri mahkemesi tarafından ölüm cezasına mahkûm edildiklerini bildirmektedir.

Paris radyosu da başka 10 talebe. nin müebbed hapis cezasına çarptırıl. dıklarını ilâve etmektedir.

Şili talebeleri Amerika sefa. rethanesi önünde nümayiş yaptılar

Madrid, 23 (A.A.) — (Şili) Santi. ago'dan buraya gelen haberlere göre, hukuk fakültesi talebeleri Birleşik Amerika sefaretî önünde nümayişde bulunarak Sümmner Vels'in nüfkunu protesto etmişlerdir. Polis memurla. rı nümayişçileri dağıtmıştır.

ŞEHRİN İÇİNDEN

KISA RÖPORTAJLAR

Sıra Şekerde!

Şekerin de vesika ile verilmesi karrarından sonra bazı fırsatçılar türedi, bu mevzuda duyduklarımızı buraya kaydediyoruz:

Bir kahveci: — İşimizi görebilmeye, miş, şekerin mevcudiyetine bağlı. Bu nu bilen açığız, bize gelerek:

— Şeker istiyor musun? Kiloşuna 200 kuruş verilsen, birkaç kilo getire, bilirim, diyorlar. Çaresiz buna razı oluyoruz...

Bir vatandaş: — Şeker vesika ile verilecek. Bu şeker tasarrufu için pek tabii bir şey. Fakat, kara borsada yüksek fiyatla bol bol şeker satılıyor. Bir taneşik — İstanbul meşhur

bir şekerçisinin dükkânı bir kaç gün evvel tüküm şeker doluydu. Bugün bir gram şeker kalmamış. Bayram arifesinde olmadığımızı göre, bu şekerlerin bir gün zarfında satılmasını imkânsız. O halde bu şeker ne oldu?

NOT: Bugünkü gazetelerde şu hadisi okuduk: "Modada bakkallık yapan Zaharyadis, bir quval şeker 132 liraya satarken yakalanmış 2 ay 15 gün hapse mahkûm edilmiştir." "Pendikte Bakkallık yapan Remzi sakladığı şekerin kilosunu 190 kuruş, tan satarken yakalanmış 3 ay hapse mahkûm edilmiştir. — K.K.

Mak Artür kuvvetleri muvaffakiyetler kazanıyor

Melbourn, 23 (A.A.) — Cenup batı Pasifik umumî karargâhından:

Oven — Stanley dağı bölgesinde cereyan eden muharebelerden bahse, den general Mac Arthur'un sözcüsü, müttefiklerin bir miktar ilerlediklerini ve Japonların mevzilerini geri almaya devam ettiklerini söylemiş. Birkaç gündenberi müttefikler sade keşif hareketleri gerçekleştiriyor. Şan cephe ve yan hareketleri yapmış. İleride, Oven Stanley bölgesinde pek mühim olan hava şartları son zamanlarda hareketi kolaylaştırmış ise de şimdi bu şartlar fenalaşmış olduğu için müttefiklerin ileri hareketini a. geciktirmeye beklenmelidir.

İtirda şayan bir kaynaktan alınan malumata göre Japonlar kullandıkları kuvvetler ve araziin şekli bakımından ağır kayıplara uğramışlardır. Bu ağır bir taarruza uğramış ise de görüş şartlarının fenalığı neticesinde tesbitine imkân verilmemiş.

Ruslara göre Stalingratta Alman kayıpları

150 bin asker, 2200 tank

Londra, 23 (A.A.) — Sovyet istih. berat bürosunun verdiği rakamlara göre, ağustosun 25 inden birinciteşin 19 una kadar Almanlar Stalingrad da 150 bin kişi ve 2200 tank kaybetmişlerdir. Mozdok kesiminde ise bu kayıp 39 bin ve Novorostsk kesiminde de 45 bindir.

KIZILORDU

Harbin bidayetindekinden daha iyi techiz edilmiştir

Londra 23 (A.A.) — Kalenin, dün gece radyoda söylediği bir nutukta kısaca şöyle demiştir:

"— Top ve tank imalatımız çok iyidir. Kızılordu, harbin bidayetinden bile daha iyi techiz edilmiş bir vaziyettedir. Ziraat sahasında kalınma vardır fakat bu işe daha fazla ehemmiyet vermek ihtiyacı gözükmemektedir."

Almanların kış tabiyesi

Stokholm, 23 (A.A.) — Rus mu. kavemeti kendini göstermekte, Almanlar kış müdafaa hazırlıklarında bulunmakta olup, geçen sene muvaf. fakryette tatbik ettikleri tabiyeyi kullanacaklardır. Bu tabiyeye bazı stratejik noktalar ve şehirlerde askerlerini toplayarak bunları sonuna kadar müdafaa etmektedir. Stalingrad muharebesi bir müddet daha devam edecektir.

İngiliz ve Ruslar İRANDAN 250 bin yol işçisi istemişler

Viği 23 (A.A.) — Tahrandan alınan bir habere göre, İngiliz ve Sovyet işgal makamları İran hükümetinden, yolların tamir edilmesi için, 250 bin işçi istemişler.

Amerikanın Uzak Doğuda harbi kazanması için şart

Nevyork, 23 (A.A.) — Nevvyork Taymis gazetesi yazarı:

Profesyonel tabiiyeciler ve amatörler, Burma Japonlardan alınmadıkça Uzak doğuda harbin kazanılmasının güç olacağını söylemekte müteffektirler.

Amatör stratejiler sam rüzgârları mevsiminin sona erdiğini ileri sürerek taarruz gansierinin yakınlaştığını ilmi ediyorlar. Her iki bakımdan hâlen Yeni Delhi'de verilmekte olan askeri konferanslar terisi hayli maddar görülmektedir.

Ebedî Şefin ölüm yıldönümü

Parti ihtifal programını hazırladı

Ankaradan haber verildiğine göre, Ebedî Şef'in fânî hayata göz yumdukları günün yıldönümü münâde bütün yurtta yapılacak ihtifalın programı Parti tarafından hazırlanmıştır.

Ebedî Şefin ölüm günü ve saatine tesadüf eden 10 ilkinçiteşin 1942 salı günü saat 9.05 te bütün Halkevi ve Halkodalarında, bütün Parti merkezlerinde ihtifal toplantısı yapılacaktır. Toplantı lar umum için olmakla beraber bilhassa yapıldıkları şehir ve kasabada en büyük milkiye memuru başta olmak üzere askeri makam emirleriyle daireler reisleri, Parti, Halkevi ve Halkodaları mensupları, resmî ve hususî teşekküller mümessilleri davet edilecek. Bir Toplantı yerin münasip bir mahalline Atatürkün büstü, eğer yoksa bir fotoğrafı konulacak ve bu köşe Türk ve Parti bayrakları ile ve çiçeklerle süslenektir.

Tam o saatte vazifeli kılmacak bir zat Atatürkün dört sene evvel o gün, o saatte öldüğünü kış ve veciz bir ifade ile anlatarak hazır bulunandan ayakta 5 dakika saygı susmasını davet edecektir. Bundan sonra bir hatip Atatürkün hayatı, menâleket ve millet için yaptığı büyük hizmetler ve kahrâmanlıklar hakkında bir hitabe de bulunacaktır. Bunu mütenkip Millî Şef İsmet İnönünün Atatürk hakkında millete hitaben yaydığı beyanname okunarak toplantıya son verilecektir.

Bir aralık baktım, Kolsa odada yalnız kalmıştık. Rober doktoru çağırmağa gittim, Frays da yüzündeki boyalarla silmek üzere yatak odasına çıkmıştı. Kolsa bugüne gelinceye kadar bu kadar şaşkın vaziyette görünmemiştim. Bir gece içinde bayağı ihtiyarlamıştı. Perişan bir halde cesedin önünde durup mütemadiyen başını sallıyordu.

Birden acı acı güldü: "Bu iste şeytanın parçası var" dedi. Onu teselli etmeye çalıştım. "Bu da diğer cinayetler gibi insan eseridir," dedim.

İnsanların yaptığı işlerde de muhakaka hak olur. Arayalım, bakalım! Belki bizi katilin izine götürecektir. "Bir şey buldum zaten. Fakat öyle bir ipucu buldum ki buna nazaran katil ya suçsuz olmalı veya bu da şeytanla işbirliği yapmış olmalı."

"Nedir bulduğunuz şey?"

"Ceset."

"Hopcala! Bu da ne demek?"

Fakat Kols cevap vermedi.

Ölü her taraftan gözden geçirme rağmen nazarı dikkati çalıp bir şey bulamadım. O da, tıpkı albay gibi

İtalya ile Bulgaristanın arası mı açılıyor

Yunan arazisi meselesi Bulgarları sinirlendiriyor

Stokholm, 23 (A.A.) — 1942 sene, sindek Drama hâdiselerinden sonra Bulgaristanın Yunanistan arasındaki gerginlik artmıştır. Makedonya ve Arnavutluk hudutları meselesi de hal ledilmediği için Bulgaristan ile İtalya arasındaki münasebetler de açıktır.

Sofyada çıkan Slovo gazetesi yazdığı ilhamlı bir makalede Yunanistan

na karşı şiddetli bir lisan kullanarak diyor ki:

"Buna müsaade etmeyeceğiz. Atina hükümetinin ötedenberi baş vurduğu vasıtalarla istifade etmemesi için tetikte bulunacağız. İcabederse Balkan sulhu ve adalet namına harekete geçeceğiz. Yunanistan, aldıklarını iade etmeli ve namuskarane niyetleri hakkında teminat vermelidir."

Fransada amele grevleri artıyor

Peten, işçilere Almanyaya gitmeleri için hitapta bulunmaktan çekinmiştir

Nevyork, 23 (A.A.) — Hususî bazı eşyahtan alınan haberlere göre Mareşal Peten, teknisyen ameleleri Almanya gitmeye teşvik için radyo ile kendilerine hitap etmekten imtina etmemiştir.

Laval hükümetinin fabrikalarda amelelere bu vâdide hitap etmek istiyen mümessilleri kapı dışarı edilmişlerdir. Geçen haftadanberi grevlerin sahası genişlemiştir. Ekserisi şimen diğer ameleli olmak üzere on bin grevci vardır. Söylendiğine göre ameleli iş mukavelesini kabul etmeye davet etmek için bir nutkun meini hazırlanmıştır. Mareşale takdim edilmiş olan bu nutkun başlığı: "Esirlerin mübadelesi, üç ameleye karşı bir Fransız harp esiri mübadele edilecektir. İşte mareşalin okumaktan imtina etmiş olduğu nutuk bu nutuktur."

Mon Lüson ve Klermen — Ferandaki Fransanın en büyük Mıs-

ir len lastik fabrikalarının sahipleri, hükümetin propaganda memurlarının ameleli Almanyaya gitmeleri için taziyik etmek üzere fabrikalara girmelerini menetmişlerdir.

Diğer sanayi erbabi da bu vecihle hareket etmişlerdir. Haber verildiğine göre amele uçak kullanmak suretiyle birbirlerine yardım etmek ve Almanyaya gitmekten imtina etmeleri yüzünden işsiz kalmış olan arkadaşlarının imdadına koşmak için müteakibi gruplar vücutte getirmişlerdir. Amelenin bu suretle Almanyaya gitmekten imtina etmelerine mukabele olmak üzere ellerindeki işe vesli kaları geri almadığı takdirde bu nevi vesikalar müşterek olarak kullanılabilecektir.

Laval'in 1 birincikânunda Almanyaya gönderilmesi icabeden 150 bin ameleye mukabil ancak 25 bin amele müracaatta bulunmuştur.

Mareşal Peten, Batı Afrikalılara tecavüze mukavemet tavsiye etti

Vişi, 23 (A.A.) — Paristen Vişiye dönen basyevkil Laval hemem gidip Mareşal Peteni ziyaret etmiş ve kendisiyle uzun uzadıya görüşmüştür.

Vişi, 23 (A.A.) — Mareşal Petenin Fransız batı Afrikası halkına gönderdiği mesaj, yapılmakta bulunduğu tetkik seyahati esnasında Amiral Darlan tarafından okunmuş ve radyo ile yayılmıştır.

Devlet şefi bu mesajında, 1940 yılında İngilizlerin tecavüzüne gösterdiği mukavemetten dolayı halka teşekkür etmekte ve haklı gösterilebilecek hiçbir noktasi olmamakla beraber, halen yeni tehditlerin de ileri sürülmekte bulunduğunu hatırlatmaktadır.

Mareşal Peten, Fransız batı Afrikasının 1940 yılı tecavüzüne benzer tehditlere halkın ayırı şekilde mukavemet edeceği ümidini

Malta üzerinde

Londra, 23 (A.A.) — Malta adası üzerinde dün 4 Alman uçağı fabırl edilmiştir. Askeri hedeflerde hiçbir hasar yoktur.

Birkaç ölü ve yaralı vardır.

izhar eylemekte ve müdafaası için birçok Fransızların hayatlarını feda ettikleri Dakarın mesafe uzaklığına rağmen, gün geçtikçe Fransızların kalbinde daha çok yasadığını ifade etmektedir.

Lavalin nutku ve Amerikalılar

Nevyork Taymis "Laval, haddini aşılıyor", diyor

Nevyork, 23 (A.A.) — Nevvyork Times hulâsa olarak şunları yazıyor:

"Pierre Laval haddini aşılıyor. Almanlar Fransayı işgal etmişler ve burada cebir ve kurnazlık kullanmakta bulunmuşlardır. Fransız milleti bitkin hale gelmiştir. Maşum Fransız yurdasından hayatlarını kaybediyorlar. En az bir milyon Fransız askeri esirdir. Laval, âlicenaplıktan dolayı Almanyaya teşekkür ediyor.

GRİPİN

BAŞ, DİS, NEZLE, GRİP, ROMATİZMA Nevralji, kırıklık ve bütün a jrlarınızı derhal keser

İcabında üç kase alınabilir. Taklitlerinden sakınınız

Ekmeklik una patates ve fındık küspesi karıştırılabilecek

Ankaradan haber verildiğine göre, Ticaret Vekâleti harp vaziyetleri dolayısıyla ihraç imkânları daralan fındık mahsulünün memleket dahilinde muhtelif ve faydalı suretlerle sarfi imkânlarını araştırmaktadır.

Yaptırılan tetkiklere göre, fındıktan makine yağı istihsalının mümkün olduğu ve küspelerinin de una karıştırılarak ekmek imalinde kullanılabileceği anlaşılmıştır.

Bir kilo fındıktan 600 gram yağ 400 gram küspe çıkarılmaktadır.

Fındık yağı bir miktar maddeni yağ ile karıştırılarak sanayide kullanıma elverişli hale gelmektedir.

Diğer taraftan birçok belediyelerin patatesi yüzde 20 nisbetine kadar ekmeklik un içine karıştırarak kullandıkları öğrenilmiştir. Numuneler üzerinde yapılan tahlielerde ekmeklik una yüzde 20 nisbetinde patates karıştırıldığı takdirde ekmekğin pişkinliğinin mutlak şekli muhafaza ettiği görülmüş, ve belediyelere tavsiye edilmiştir.

Suriye, Filistin ve Lübnanda yeni tedbirler

Berlin, 23 (T.P.) — Filistin, Suriye ve Lübnan İngiliz başkumandanı neşrettiği bir emirname ile bu 3 memleketin şehirlerinde "Örfi İdare"yi andıran bir idare tarzı tesis etmiştir. Şehirlerin sokaklarında iki kişiden fazla olarak tenezül edilemediği, gibi durmak ta yasaktır. Her türlü toplantılar menndür. Sokaklarda toplantılar ağır bir cürüm olarak vasıflandırılacaktır. Rozet taşımak yasak edilmiştir. Bu emirlere itaat etmeyenler hususî mahkemelerde cezalandırılacaktır. Polis vazifeleri askeri idareye verilmiştir.

İngilizler batı Avrupaya akınlar yaptı

Londra, 23 (A.A.) — İngiliz hava kuvvetlerine mensup uçaklar batı Avrupada hedeflere taarruz etmişlerdir.

Norveç sahil açıklarında bir İngiliz uçağı bir Alman levazım gemisini ortasına bir torpili isabet ettirerek gemiyi yaramıştır.

Bu uçaklara torpiller konduğu da dün ifşa edilmiştir.

Vişi üzerinde yabancı tayyareler

Londra, 23 (A.A.) — Vişi radyosunun bugün bildirdiğine göre hüviyetleri tayin edilemeyen bazı tayyarelerin şehrin üzerinde uçuşu üzerine tehlike gemiyi yaramıştır. Fakat bütün ışıklar söndürülmüştür. Saat 21.05 de yeniden ateş açılmış ve son tayyare şimal istikametinde gözden kayboluncaya kadar durmadan 40 dakika devam etmiştir. Açılan ateş pek şiddetliydi.

Sokak ortasında çocuk düşüren kadın

Halıoçulunda, Telhahçe sokasında oturan Talip adında birisinin kızı Hatice, dün Eminönü meydanından geçerken birdenbire sancılanmış ve baş aydanberi gel bulundugu çocuğunu düşürmüştür.

Kadın derhal hastaneye kaldırılmıştır. Muayenesi sonunda verilecek rapora göre, çocuğunu kas ten mi, yoksa kazaan mi düşürdüğü anlaşılmaktadır.

Faci bir kaza

Başı dönen kadın süratle giden tramvaydan beyni üstü kaldırımlara düştü

Mesrutiyet mahallesinde 8 numarada oturan Vasiye adında bir kadın, dün tramvayla Şişliye giderken, Osmanbeyde başı dönmüş ve Tenelüstünde kaldırımlara düşmüştür. Kadın süratle giden tramvaydan bu şekilde sukut sonundabından ağır ve tehlikeli surette yaralanmış, baygın bir halde Beyoğlu Hastanesine kaldırılmıştır.

Lastik tevziatı

Ankarada bulunan Lüzü Kırdar Ticaret Vekâletiyle temas neticesinde vilâyet eliyile otomobil lastiği tevziatını yaptırılmasını kabul edilmiş ve dün bu emir telefonla vilâyete bildirilmiştir.

İstanbulda üç aydanberi lastik dağıtılamamıştır. Bu sefer verilecek lastikler daha ziyade taksi lastiği olacaktır.

Torik bolluğu

Birkaç gündenberi şehrimizde misli pek az görülmüş bir balık bolluğu başgöstermiş. Marmara ve boğazda evvelki gün 200 bin, dün de 300 bin kilo torik balığı avlanmıştır.

Balığın kilosuna toptan 20 perakende olarak 40-45 kuruşa satılmış, bunların bir kısmı da frigorifer vagonlarla Ankaraya sevk edilmiştir.

EN SON DAKİKA Küçük Hanlar Kırması

Bu kupası klenerek görülmüş bir arama ve iş verme ilan arı bu makilada parasız asgredilecektir. Hanların gazetede görüldüğü şekliyle olmasına dikkat edilmelidir. Eviyente tekilî gönderen okuyucuların mahfuz kalmak üzere sarıf adreslerini bildirmeleri lazımdır.

Aldınız:

(A. U.) (Acele M. K.) (Akfrat) (B.S. kimesiz) (Bulnma) (Dadi) (E.M. Gü) (Ev işi) (F.U.S) (F.D.K) (H.C. Hakikat) (23 İş İstiyen) (16 kimesiz), (M. U. A.) (M. E. 49) (Mahzun ve Mükedder) (Özbaba) (P. Hız) (R.T.) (R.A.) (P.A.) (S.A.E.) (Sami) (Yağmur) (Yalnız 33)

KARA ELMAS

61 İngilizceden çeviren: VEHIP TAYLAN

bi yüzüstü düşmüştü, yalnız bu defa yüzü sola değil, sağa dönmüştü. Sağ kol göğsünün altında kalmış, sol kol, elin beş parmağı ayrıık vaziyette ileriye fırlatılmıştı. Yerdeki kan bir kintisi, cinayetin tam albayın öldürüldüğü mahalde işlendiğini gösteriyordu.

"Garip," dedim. Sprek'in ölümü onun albayı ve Boran'ı öldürmüş olmasın nazariyesini alt üst etti.

"Diğer bir nazariyeyi daha alt üst ediyor. Farzedelim ki Sprek suçsuz olsun. Bu takdirde mavi perdenin gerisinde gizlenen üçüncü bir şahsın mevcudiyetini kabul etmek lâzım geliyor. Bu şahs albayın damadıdır karşılaştığı anı bekleyip hancı ar kadan saplamış olmalı. Şimdi mesele şu: Sprek bu üçüncü şahsın mevcudiyetinden haberdar mıydı, yoksa onu gördü mü? Maksvel'e karşı taktığı garip tavırlara bakılırsa, belki de bayan Sprek'in... Bu tefsir tarzı dok-

tor Brayt'ın albayın çalışma odasında bir kadın gölgesi görülmüş olduğunu bildiren ifadesine de uyur. Fakat diğer taraftan Etil Sprek'in kocasını öldürmekte hiçbir menfaati yok. Ayrica bu gece çok kuvvetli bir uykulu hâcını test-i altında buluyor. Şu halde bu ihtimal varit değil. Sprek'in yemekte söylediği sözler başka bir şekilde ihtimal veriliyor. Üçüncü şahsın bakında ilk gülelerde bir şey bilmiyen Sprek herhangi bir suretle katilin kim olduğunu buluyor, ve bir şekilde katil de onu bertaraf etmek lüzumunu hissediyor. Üçüncü bir ihtimal de şu: Maksvel'in bir yardımcısı daha olmasın, ve bunun da Sprek'i, siyah elması eline geçirdiği anda ar kadan vurmuş olmasın.

Fakat bunların hepsi nazariye. Şimdi dilik halledeceğimiz çok daha mühim bir mesele var: Cinayetin nasıl işlendiğini bilmemiz lâzım. O zaman katil kendiliğinden meydana çıkar."

Bu strada doktor Brayt odaya girdi. O bir taraftan cesedi muayene ederken, ben de Kols'un talimatı üzere şatodaki diğer insanları uykudan uyandırarak, ve yemek salonunda toplantılarını bildirdim. Blekborn'un oca kapısını vurduğunda içeriden ses gelmedi. Kapıyı açtım, baktım. Oda boştu, ve yatak olduğu gibi duruyordu.

Bu hâdise bana o kadar ehemmiyetli göründü ki, Kols'u keyfiyetten haberdar etmek için ocaşa koşu aşağı kata indim. Arkadaşım raporumu gayet lâikayt karşıladı. Onun zihnini başka şeyler kurcalıyordu.

"Şimdiki halde bençe en mühim şey Etil Sprek'in isticvabı," dedi. Çıkıp bir kere bakalım, doktor bey. Belki kendisini uyandırabiliriz."

Etil el'ân derin bir uykudaydı. Doktor Brayt onunla meşgul olurken, Kols çok acalıp davandı. Sprek'in koyu yeşil sabahkıym yatağı üstünden kaldırdı, yine yerine koydu. Ötün rügan terliklerini muayeneden geçirdi, başucn dolabından yakalı ve kravatı aldı, evirdi, çevirdi, sonrakılayıp cebine soktu.

(Devamı var)